

DE ROTTERDAMSCH E TANDARTSEN VEREENIGING.
DE JAREN 1926—1931.

Groot was de rouw en verslagenheid in de R. T. V. na het overlijden van haar Voorzitter *Leopold Frank*. Onverwacht werd de Vereeniging voor ingrijpende veranderingen gesteld. *Backer Dirks* werd uitverkoren de moeilijke taak van Voorzitter op zich te nemen. Wie immers kon beter de ledige voorzittersstoel innemen dan hij, die reeds door zijn acht-jarig secretariaat blijk had gegeven over gaven te beschikken, die gevoegd bij zijn kwaliteiten als mensch, de beste waarborgen zouden geven, dat de R. T. V. in veilige handen zou zijn. Onvermoeibaar heeft hij de R. T. V. belangen behartigd en leiding gegeven bij de vele belangrijke vraagstukken en beslissingen, die in de loop der jaren de R. T. V. werden voorgelegd.

Dankbaarheid is de R. T. V. hem verschuldigd, die in de moeilijke oogenblikken, toen leegte en verslagenheid heerschten, uit plichtsgevoel en liefde tot de R. T. V., deze redde uit een dreigende impasse.

Krijn Verhoeven nam voor het loopende jaar het secretariaat op zich en met vertrouwen werd de verdere toekomst tegemoet gezien.

Van feestvieren bij het 25-jarig bestaan was natuurlijk geen sprake meer, maar onopgemerkt mocht deze belangrijke gebeurtenis toch ook niet voorbijgaan. Een wetenschappelijke bijeenkomst werd 10 Juli 1926 gehouden, waarop Dr. *Haber* en *Witthaus* voordrachten hielden, gevolgd door een eenvoudige receptie. Een rede van den Voorzitter *Backer Dirks* zette nog eens nauwkeurig bestaansrecht, doel en werkwijze der R. T. V. uiteen, maar maakte ook gewag van een tekort op wetenschappelijk gebied, niet zoozeer van de Vereeniging als dusdanig, maar vooral van de leden individueel.

Het komende jaar (1927) bracht weder *Griffijn* op den secre-

tarisplaats, daar *Krijn Verhoeven* wegens drukke werkzaamheden moest bedanken.

Een request aan de Gemeenteraad werd verzonden, waarbij werd aangedrongen op invoering van een schooltandverzor-

Het pand Boezemsingel 226, waarheen de 2de kliniek der R. T. V. van de Goudsche Singel verhuisde.

ging in een klein stadsgedeelte als proef. Een ongunstig praeadvies van B. en W. volgde, dat onzerzijds een nieuw request uitlokte.

Een poging om de leden individueel wetenschappelijk op gang te brengen, werd ondernomen. Een commissie bestaande uit de collega's *Oidtman*, *Hertzka* en *Jappe Alberts*, zou zich belasten

met het behandelen van enkele wetenschappelijke onderwerpen, maar het vertrek van *Oidtmann*, (die reeds vroegere jaren wetenschappelijk werk in de R. T. V. gebracht had), maakte een einde aan deze goed bedoelde poging.

De 2e kliniek (Goudsche singel) kwam dit jaar tot grotere bloei. De collega's *Masson*, van *Maarsseveen* en van *Rossen* hadden deze kliniek met succes tot hun arbeidsveld uitgezocht en door hun activiteit getoond, dat ondanks ongunstige omstandigheden het mogelijk was, het ingetreden doode punt te overschrijden. Ook de 1e kliniek (*Aert van Nesstraat*) bleef een stijgende lijn vertoonen, waaruit voldoende bleek, hoezeer deze klinieken in een bestaande behoefte voorzagen. Toch voelde men, dat er „iets” moest gaan gebeuren, om in de toekomst aan deze behoefte en vraag naar tandheelkundige hulp, beter te kunnen voldoen. Een commissie werd ingesteld, met de opdracht een reorganisatie van het kliniekwezen in Rotterdam in studie te nemen.

Het volgend jaar (1928) bedankte *Griffijn* voor het secretariaat en *Henry* voor het penningmeesterschap. Beide hadden hun groote verdiensten voor de R. T. V. en vele jaren de Vereeniging trouw gediend. Het was dan ook niet te verwonderen, dat de Voorzitter met weemoed van hen afscheid nam, wetende twee bestuursleden te moeten missen, die steeds een groote steun voor hem waren geweest, door hun kennis van R. T. V. zaken en inzicht bij belangrijke beslissingen. Mij werd het secretariaat toevertrouwd, waardoor ik mij eenigszins bezwaard gevoelde, een plaats in te nemen, waarop gedurende zooveel jaren, eminente collega's hun beste krachten aan het welzijn van de Vereeniging en Tandheelkunde hadden gegeven. Met de verzekering hun steun achter mij te weten, aanvaardde ik het secretariaat, dat in de loop der jaren tot een veelomvattende werkring was uitgegroeid.

Ekker zag zich het penningmeesterschap toegewezen, dat behalve de contributiekas der R. T. V., ook het financieel beheer der 1e kliniek met zich meebracht. Voorwaar geen sinecure! *Ekker's* plaats werd ingenomen door *Toose*, zoodat het Bestuur met ingang van 1928 er als volgt uitzag:

Backer Dirks, voorzitter, *Brugman*, secretaris, *Ekker*, penningmeester, *Toose*, 2e secretaris, *Slooten*, 2e penningmeester.

De commissie ingesteld tot reorganisatie der klinieken, kwam met haar uitvoerig rapport, nieuwe ideeën brengen, zoowel voor exploitatievorm, als tandheelkundige behandeling.

Deze nieuwe ideeën hadden veel goeds, maar hoe moesten ze in praktijk gebracht worden?

De beide bestaande klinieken daaraan wagen? Of één der beiden? Het waren moeilijke vragen. Gelukkig was er nog een flink stadsdeel in R'dam, n.l. de L. Maasoever, waar van R. T. V. wege nog geen tandheelkundige hulp voor minvermogenen

Het pand Putschelaan 45, waar in combinatie met de medische specialisten der „Zuider Polikliniek” de 3e kliniek der R. T. V. in Sept. '28 werd gevestigd.

gebracht werd. Een goede oplossing werd gevonden, door daar een nieuwe kliniek op te richten en de nieuwe ideeën daar onder te brengen en te toetsen aan de praktijk.

Het was een experiment, maar had de R. T. V. traditie niet reeds in de loop der jaren getoond, voor pionnierswerk en ex-

perimenteren, veel te voelen en maakte dit niet later de trots der Vereeniging uit?

Met vertrouwen werden de handen ineengeslagen en het oprichten der nieuwe kliniek mogelijk gemaakt. Werd op de andere klinieken voor eigen risico gewerkt, hier zou salariering beproefd worden.

Op deze kliniek zou rationeele tandheelkundige behandeling plaats vinden en het saneeren van de geheele mond en niet van een enkel element principe zijn. Het initiatief van de behandeling zou niet liggen bij de patiënt, maar bij den tandarts, zooals onze Voorzitter bij de opening van deze nieuwe kliniek in Sept. '28, zoo duidelijk uiteenzette. Ook administratief zouden vele veranderingen en verbeteringen aangebracht worden, die voldoende statistisch overzicht zouden geven, wat er op deze nieuwe basis bereikt zou kunnen worden. Mij werd de leiding van deze kliniek toevertrouwd, en mocht ik in de gelegenheid gesteld worden aan te toonen, dat het publiek, een tandheelkundige opvoeding en daaruit voortvloeiende prophylaxe accepteert en apprecieert. Van de verdere resultaten zou het afhangen, hoe en wat er op beide andere klinieken gereorganiseerd zou worden en Mei 1930 werd reeds een begin gemaakt met datgene in te voeren, wat als verbeteringen van beteekenis beschouwd kan worden.

In Oct. 1928 kon de R. T. V. zich eindelijk het succes toekennen, van het „frapper toujours”. De aanname door de gemeenteraad van Rotterdam, van de invoering der schooltandverzorging als proef, was de kroon op het propagandistische werk gedurende vele jaren van enkele onzer leden, n.l. mevr. *Muntendam*, *Griffijn* en *Krijn Verhoeven*. Een warm pleitbezorger in de gemeente was Dr. Kleipool, die zich in deze materie geheel ingewerkt had, en op duidelijke wijze doel, streven en nut der schooltandverzorging uiteenzette. Het zou echter eerst het volgend jaar zijn, dat aan de daadwerkelijke uitvoering ervan gevolg gegeven kon worden en *P. Willemse* tot schooltandarts benoemd zou worden. In 1929 trad *Slooten* uit het Bestuur, die jarenlang het penningmeesterschap der 2e kliniek had beheerd en zijn jaarverslagen over deze kliniek steeds vergezeld deed gaan van overzichtelijke graphieken en statistieken, waardoor ups en downs gemakkelijk te volgen waren. Zijn plaats werd ingenomen door *Henry*. In dit jaar viel de 300e vergadering der vereeniging. Voorwaar een respectabel aantal! Deze gebeurtenis werd aan de vergetelheid ontrukkt, door op den Voorzittershamer den gedenkwaardigen datum vast te leggen.

In 1930 verliet *Henry* weder het Bestuur en werd opgevolgd door *v. d. Meij de Bie*. De nauwgezetheid en nauwkeurigheid waarmee *Henry* gedurende een lange reeks van jaren het financieel beleid in de R. T. V. had beheerd vond een spontane hulding door het aanbieden van een klein souvenir.

Beide jaren werd verder gearbeid aan de reorganisatie der beide klinieken. De oprichters der Kliniek Aert van Nesstraat droegen hun rechten over aan de R. T. V., waardoor een zakelijker basis zou ontstaan tusschen R. T. V. en werkende leden, ook zou de R. T. V. hierdoor een mogelijkheid krijgen tot het vormen van een financieele ondergrond, waarop verdere toekomstplannen te bouwen zouden zijn.

Nog werd de spreekkamer der 1e kliniek geheel gerestaureerd en grotendeels van nieuwe installatie voorzien en plannen bevestigd om de 2e kliniek een beter onderdak te bezorgen, waardoor het mogelijk zou zijn, om op de avond-sprekuren twee tandartsen te werk te stellen, waarvoor, indien de gestadige vooruitgang van deze kliniek bleef aanhouden, alleszins reden was.

De R. T. V. wist een geschikt pand hiervoor te huren en dank onvermoeibare ijver, kon in Jan. 1931 deze nieuwe kliniek geopend worden, waarvan we zeker kunnen getuigen, dat zij een zeer belangrijke verbetering is, bij de vorige vergeleken, en een waardige en vooraanstaande plaats inneemt wat inrichting en accommodatie betreft. Ook de 3e kliniek, nog zoo kortelings opgericht, geopend, moest een belangrijke uitbreiding ondergaan, om voldoende paraat te zijn, de verwachte grootere toevloed van patienten en werkzaamheden, het hoofd te kunnen bieden. Het aanstellen van een medewerker kon dan ook niet uitblijven.

Had de gemeente tot nu toe haar armlastigen naar onze klinieken gedirigeerd, alwaar zij kosteloze poliklinische hulp ontvingen, thans was de tijd gekomen, om de Gemeente er op te wijzen, dat dit niet langer voortgang kon hebben. Het aantal kosteloze verrichtingen, was in de loop der jaren schrikbarend gestegen, en maakte een belangrijke factor uit, niet zoo zeer van de kosten, als wel van de tijd waarop zij beslag legden, tijd die we noodig hadden, om onze eigen patienten te behandelen. Het liefst hadden we gezien, dat de gemeente zelf voor hulp voor deze groep van patiënten zou zorgen, maar de kosten hiervoor deed de Gemeente besluiten een beroep op ons te doen, om haar patiënten onder bepaalde voorwaarden toch op onze klinieken te behandelen. Als proef werd dit geaccepteerd en verdere resultaten afgewacht.

Ik zou onvolledig zijn, indien ik niet vermeldde, dat reeds in

principe tot het oprichten van een 4e kliniek is besloten en de plannen hiervoor uitgewerkt worden. Het tempo lijkt snel, maar is de polsslag van deze tijden ook niet sneller? Is er de afgelopen jaren dan niet voldoende propaganda gemaakt, om er nu de vruchten van te plukken? Hebben wij niet onze statuten, waarin als doel omschreven staat het verschaffen van tandheelkundige hulp aan minvermogenenden? — en in aansluiting hierop het bestrijden van onbevoegde uitoefening der tandheelkunde? Is er één middel beter om deze te bestrijden, dan door het publiek te geven goede en goedkope tandheelkundige behandeling?

Over hetgeen in de R. T. V. op ziekenfondsgebied zich heeft afgespeeld deze laatste jaren, kan ik kort zijn. Het bestaande contract werd opgezegd tegen 1 Juli 1931, en werden wij uitgenoodigd besprekingen te voeren over een nieuwe regeling. De Maatschappij echter, die het Ziekenfondswezen tot een onderdeel van haar programma heeft, werd geacht *de Vereeniging* te zijn, die thans die besprekingen het best kon voeren en het ziekenfondswezen verder onder haar toezicht en contrôle kon houden. Voor onze R. T. V. beteekent dit een verlichting van haar agenda's waardoor meer tijd vrijkomt om zich met andere vraagstukken bezig te houden. In de loop dezer jaren traden nog als lid der R. T. V. toe:

1926: Unger, v. Maarseveen, v. Rossen.

1927: Loebèr, Mej. J. Snuif (vertrokken in 1930 naar elders), Kranenburg.

1928: Poederbach, v. Houte, Luyden de Vogel, Dageros, P. N. Bakker.

1929: Wielenga, v. d. Nagel, Fokkinga, Mevr. Brugman, Hoffmann, Bouman.

1930: A. Mahler, v. Meurs, Mevr. v. Eekelen—Broers, Born en v. d. Heyde.

In 1929 hadden we door overlijden het verlies te boeken van Coll v. Dantzig, één der oprichters der R. T. V., een man, die steeds belangstelde in de R. T. V. en op vergaderingen een graag gezien en gehoord medelid was.

In 1929 herdacht Mevr. Muntendam haar 25-jarig tandarts jubilé, waarbij de R. T. V. haar op bescheiden wijze heeft doen blijken, hoezeer haar ijveren in en buiten onze Vereeniging, voor een goede mond- en tandhygiene, geapprecieerd werd.

In 1930 31 legden de Heer en Mevr. Muntendam de praktijk neer en verlieten Rotterdam.

In 1930 herdacht onze Eerevoorzitter Witthaus zijn 40-jarig tandartsjubilee en heeft onze Voorzitter Backer Dirks, namens

de R. T. V. hem gecompimenteerd en zijn verdiensten als oprichter en eerste Voorzitter der R. T. V. in het licht gesteld.

Enkele lezingen en voordrachten zijn in deze jaren gehouden, door medici en tandartsen. Uit de R. T. V. zelve is weinig op dit gebied gehoord. Wel mocht enkele keeren blijken dat zoo-genaamde „mededeelingen uit de praktijk” een aandachtig gehoor vonden en vaak aanleiding waren tot vruchtdragende gedachtenwisseling. De klacht door onzen Voorzitter reeds geuit in 1926 bij het 25-jarig bestaan, en op de jaarvergadering dit jaar herhaald, dat zoo weinig wetenschappelijk werk op vergaderingen door de leden zelve te berde wordt gebracht, heeft echter gehoor gevonden.

We hebben onze Ned. Vereeniging van Tandartsen, die ons tweemaal 's jaars een goed programma aanbiedt. Wij hebben onze Tijdschriften, waar onze dorst naar wetenschappelijke kennis gelescht kan worden. Maar dit alles is niet voldoende, dit is niet het individueel beoefenen der tandheekkundige wetenschap. Door eene subvereeniging op te richten — eene R. T. V. studieclub — hopen wij het doel te bereiken, dat de leden zelve tot wetenschappelijke arbeid komen, en daarmee een nieuwe periode van bloei voor de R. T. V. zullen inluiden.

B. J. BRUGMAN.